

 KdG Research <small>Karel de Grote Hogeschool</small>	Begeleidingsopdracht Verbindingsambassadeurs		
	Praktijkverhaal	Groep INTRO Sint-Niklaas	Connect & Stick

In een notendop

Groep INTRO ontplooit in Sint-Niklaas een werking op drie domeinen: onderwijs, persoonlijke ontwikkeling en vrije tijd. Het project Verbindingsambassadeurs vertrekt vanuit de vrijetijdswerking voor nieuwkomers, zowel uit de OKAN-scholen als uit de asielcentra in de buurt. Groep INTRO werkt voor dit project samen met JOS vzw, de stedelijke vzw die instaat voor de ondersteuning van het jeugdwerk in Sint-Niklaas. Groep INTRO en JOS vzw vinden elkaar in de promotie van het jeugdwerkeraanbod en de vorming van jeugdverenigingen. Groep INTRO leidt ook individuele jongeren toe naar een vrijetijdsbesteding.

Nood aan vrije tijd op maat

Groep INTRO is gevestigd in het centrum van Sint-Niklaas, maar bereikt ook jongeren uit de buur- en deelgemeenten die in Sint-Niklaas naar school gaan. Voor de jongeren die een grote afstand ervaren tot het jeugdwerk en het vrijetijdsaanbod ontwikkelt Groep INTRO een aanbod op maat. Daarbij stellen ze heel wat vanzelfsprekendheden in vraag en nemen ze zoveel mogelijk drempels weg op vlak van bereikbaarheid, betaalbaarheid, begrijpbaarheid, bruikbaarheid, enz.

“Eén keer in de maand geven we in het asielcentrum vorming aan de niet-begeleide minderjarige jongeren. We spelen gericht in op hun noden. We oefenen Nederlands en we ondersteunen de jongeren om elkaar beter te leren kennen. Want al wonen ze in hetzelfde asielcentrum, dat wil dat niet zeggen dat ze elkaar goed kennen. Door activiteiten te doen waar ze anders niet toe komen, halen we hen uit de dagelijkse routine en zo komt er ruimte in hun hoofd voor andere thema’s. We geven ook vorming over specifieke onderwerpen zoals omgaan met sociale media of met de computer werken. We bieden sportactiviteiten aan omdat ze weinig mogelijkheden hebben tot beweging. En we richten ons op hun gezondheid en hoe je dat aanpakt in het centrum, met onderwerpen als slaapritme, dagritme,...”
 (Verbindingsambassadeur Sint-Niklaas)

“Ook de OKAN-leerlingen ervaren een grote afstand tot het bestaande vrijetijdsaanbod. Ze vinden dat ze de taal onvoldoende beheersen, maar ook inschrijvingsgeld en (religieuze) verschillen in gebruiken en gewoontes spelen een rol. Voor ons heeft elk kind recht op vrije tijd, dus op woensdagnamiddag bieden we laagdrempelige activiteiten aan in onze TAXI-werking. We sturen een herinnering via WhatsApp, we pikken hen op indien nodig, we zorgen voor halal eten, het aanbod is gratis en vrijblijvend. De inhoud van onze activiteiten is vaak gelijkaardig aan andere jeugdwerkingen: we gaan ook spelen en ravotten. Maar we kiezen ook voor koken of creatieve activiteiten zoals houtbewerking omdat die weinig taalbeheersing vergen. Sporten en uitstappen zijn steeds de drukste activiteiten, jongeren doen dit heel graag. We gaan kajakken en bowlen, we trekken naar recreatiedomein de Ster of we gaan ‘ns naar een nieuwe stad. Zo leren ze Sint-Niklaas kennen en zo veel meer. Een keer per maand is er een avondactiviteit met een open doelgroep. We brengen er jongeren uit al onze deelwerkingen samen. We maken elk schooljaar gericht reclame in de verschillende OKAN-scholen. In het begin pikken we de jongeren ook op, op school. Zo bereiken we wekelijks een 20-tal jongeren.” (Verbindingsambassadeur Sint-Niklaas)

Zowel voor de jongeren uit het asielcentrum als voor de OKAN-leerlingen, biedt vrijetijdsbesteding een duidelijke meerwaarde.

“Het is echt een plaats waar ze zichzelf kunnen ontdekken. Er zijn jongeren die bezig zijn met muziek maar helemaal niet weten dat er zoiets bestaat als een jeugdhuis met een dj-tafel. Daar kunnen ze muziek spelen onder leeftijdsgenoten. Zo leer je ook jezelf kennen en daag je jezelf uit om bij te leren. Jongeren kunnen ook eens weg uit het isolement van thuis of de voorziening. Het doet jongeren deugd om hun gedachten te verzetten. Mensen in een asielprocedure hebben een hoofd vol onzekerheden. En als het op school of thuis niet zo heel goed loopt dan is er nog een plek waar het wel goed gaat, waar je jezelf kan zijn en een succeservaring kan opdoen.” (Verbindingsambassadeur Sint-Niklaas)

Vanuit dit aanbod op maat wil Groep INTRO jongeren ondersteunen om de stap te zetten naar een bredere waaier aan vrijetijdswerkingen.

Stap naar andere vormen van vrije tijd

Groep INTRO werkt hiervoor samen met JOS vzw. Deze stedelijke vzw ondersteunt de speelpleinwerkingen maar ook de jeugdhuisen en jeugdbewegingen in de gemeente. Groep INTRO en JOS vzw bundelen hun netwerk en hun expertise. Samen verspreiden ze een helder overzicht van het jeugd aanbod in Sint-Niklaas. Groep INTRO waakt er mee over dat de verzamelde informatie bruikbaar is voor gezinnen in een kwetsbare positie en gaat het overzicht persoonlijk voorstellen bij heel wat sociale en intermediaire partners.

Op vlak van toeleiding ligt de focus in eerste instantie op de drie jeugdhuisen in Sint-Niklaas. Het project combineert de individuele ondersteuning van de jongeren met de vorming en ondersteuning van verenigingen.

“Alle jongeren uit Sint-Niklaas en omstreken die een jeugdvereniging zoeken, daar willen wij een traject mee lopen of ondersteuning bieden om naar een jeugdvereniging te gaan. En andersom ook, als een jeugdvereniging aangeeft: wij willen inzetten op toegankelijkheid, bereikbaarheid, betaalbaarheid, ... dan bekijken we samen met de jeugdvereniging welke opties aan vorming en coaching we aanbieden.” (Verbindingsambassadeur Sint-Niklaas)

De medewerkers van Groep INTRO zetten in op kennismaking met en tussen de drie jeugdhuisen, want ook al liggen ze niet ver van elkaar, toch kennen ze elkaar niet zo goed. De jeugdhuisen communiceren nochtans veel volgens de gekende kanalen, maar die communicatie blijft vaak binnen bepaalde circuits. Wie daar niet inzit, krijgt die info niet. Ook timing speelt een belangrijke rol. Toeleden naar vrije tijd is soms een kwestie van het juiste moment afwachten. Op sommige momenten tijdens het jaar zitten de agenda's vol en is er weinig ruimte in de jeugdverenigingen om nieuwe jongeren op te nemen. Ook moet je de jongeren goed leren kennen om te weten waar hun interesses precies liggen.

Vertrekken vanuit de noden van jongeren

Voor de medewerkers van Groep INTRO is het belangrijk dat ze vertrekken vanuit de noden en wensen van de jongeren zelf.

“Ik merk wel bij de anderstalige nieuwkomers of bij mensen die in een asielzoekerscentrum dat sommige klaar zijn om op ontdekking te gaan in het vrijetijdsaanbod. Maar het is niet gemakkelijk. Als het dan gaat over cultuur en religie, dan zitten daarin zo'n vaste waarden voor iedereen. Wanneer dat verschilt is dat niet gemakkelijk om te overstijgen. Als je bijvoorbeeld binnenstapt in het jeugdhuis krijg je de vraag: moet je een pintje hebben? Dat gaat niet zomaar voor iedereen.” (Verbindingsambassadeur Sint-Niklaas)

Toch blijft de twijfel waar de jongeren nu het meeste baat bij hebben.

“Dat blijft voor mij wel de grote vraag: moeten jongeren per se gaan mengen? Of hebben die er meer baat bij dat we een specifieke werking opzetten, bijvoorbeeld onze OKAN-werking waar we echt specifiek alleen jongeren uit OKAN en ex-OKAN aantrekken? Of moeten wij die per se gaan mengen met een jeugdwerking waar er jongeren zitten die hier zijn opgegroeid? Waar hebben jongeren het meeste baat bij? En wij vinden dan misschien dat er gemixt moet worden maar misschien zij zijn veel meer gericht op een vertrouwde groep?”
(Verbindingsambassadeur Sint-Niklaas)

De medewerkers van Groep INTRO gaan voorzichtig en bedachtzaam te werk. Dit project maakt het mogelijk om samen met de jongeren op bezoek te gaan bij verschillende werkingen om eventuele interesses te prikkelen. Ze polsen naar de vragen en twijfels van de jongeren en maken deze kenbaar aan de ontvangende organisatie. Sommige jeugdwerkingen staan er bijvoorbeeld niet bij stil dat ze best iemand voorzien die de nieuwe jongeren ontvangt en wegwijs maakt.

“Een jongere zat met de vraag: als ik aankom en ik vind niemand, wat moet ik dan doen? Want die jongere heeft echt een grote schrik om ergens alleen te komen in een gigantisch groot gebouw met heel veel verschillende ruimtes, en niet te weten waar hij naartoe moet of wie hij kan aanspreken.” (Verbindingsambassadeur Sint-Niklaas)

Om de toeleiding te laten slagen, speelt persoonlijk contact een belangrijke rol. Inzetten op die relatie en connectie vormt een sterke basis voor een mogelijke toeleiding. Indien nodig kan de verbindingsambassadeur op voorhand al even samenzitten met de jeugdhuismedewerker om informatie uit te wisselen. Soms kan de 'rugzak' van jongere op voorhand besproken worden, met toestemming van de jongere uiteraard.

“We gingen langs bij het jeugdhuis voor een kennismakingsgesprek en tijdens het eerste informele moment vinden de jeugdhuiswerker en de jongere elkaar. Door de ontwapenende vraag van de jeugdhuismedewerker 'vertel eens iets over jezelf', vertelt de jongere dat hij in zijn vrije tijd bezig is met lichtshows te maken. Ook experimenteert hij graag met draaitafels. 'Wijs' zegt de jeugdhuismedewerker. 'We hebben hier een draaitafel staan' en zo waren ze vertrokken.” (Verbindingsambassadeur Sint-Niklaas)

Maar het gaat niet altijd zo vlot. Sommige jongeren staan verder af van het georganiseerd aanbod of hebben meer ondersteuning nodig.

“Een meisje van vijftien gaf aan dat iets van vrije tijd wel goed zou zijn om thuis eens weg te zijn en haar gedachten te verzetten. Ze is graag creatief bezig en kan goed tekenen. Dus ik dacht, het aanbod van het jeugdhuis is misschien wel iets voor haar. We hebben dat eerst aan haar uitgelegd en ze zei, ja, dat is goed, ik zie dat zitten. Maar bij haar is de uitdaging om dan echt de daad bij het woord te voegen. Verschillende onzekerheden werpen drempels op, om tot actie over te gaan. Dus heb ik eerst hier met haar afgesproken, aan Groep INTRO omdat ze het hier kent. En dan zijn we samen naar het jeugdhuis gegaan. Ze heeft een uitleg gekregen over de werking van het jeugdhuis. En we konden het ook hebben over de drempels die het meisje ondervindt. De jeugdhuismedewerker stond er echt voor open om haar goed te ontvangen. Toen er een lezing gepland stond over body positivity zei het meisje: daar wil ik supergraag naartoe gaan. Ik zou met haar meegaan naar die lezing. Maar als puntje bij paaltje kwam, is ze toch ook niet gegaan. Op het laatste moment iets er tussengekomen. Ik weet het ook niet wat, want ik heb haar daarna ook niet meer gezien. En dat is dan wel een uitdaging in dit project: het is vrije tijd. Dus hoever kan je gaan in de jongeren blijven aanmoedigen?” (Verbindingsambassadeur Sint-Niklaas)

Drempels voor verbinding

De verbindingsambassadeurs moeten vaststellen dat er toch nog veel drempels zijn die vrijetijdsparticipatie in de weg staan. Bij de jongeren zelf staan sommige gebruiken en gewoontes de deelname aan de vrije tijd in de weg. Het jeugdwerk blijft iets onbekend en het is ook niet evident om dit helder uit te leggen in eenvoudig Nederlands. Het weekend is vaak voorbehouden voor gezins- en familietijd. Zeker een vast wekelijks engagement ligt dan moeilijk. Jongeren met een migratieachtergrond en jeugdbewegingen zijn ook niet echt vertrouwd met elkaars gewoonten en tradities en dat creëert soms afstand.

In de jeugdbeweging is iedereen in principe welkom, maar de precieze drempels zijn niet altijd goed gekend. Daarom is het belangrijk om de jeugdbewegingen eerst bewust te maken van hun drempels alvorens je start met individuele toeleiding. Een toegankelijkheidsscan op basis van de 7 B's kan dan nuttig zijn, samen met een coaching op maat. Niet elke jeugdbeweging hoeft daaraan mee te doen. Maar als er een paar plekken zijn waar jongeren terecht kunnen, is dat al een goede start. En groepen die hier instappen, kunnen ook beloond worden via het gemeentelijk subsidiereglement.

De toeleiding naar de jeugdhuizen verliep op dat vlak iets vlotter omdat de deelname daar meer vrijblijvend is. Er zijn ook minder vaste rituelen en gebruiken dan in de jeugdbeweging. De interesses van de jongeren zelf gaan dan weer vooral uit naar sport. Voetbal maar ook gevechtssporten als taekwondo zijn erg populair. Dat is ook erg zichtbaar in hun leefwereld. Maar dat paste niet binnen het opzet van dit project. Ook hechten jongeren veel belang aan school, misschien ook vanuit de verwachtingen thuis.

Daarnaast geven de projectmedewerkers aan dat ze te weinig ruimte hadden in hun takenpakket om het project volledig uit te werken zoals voorzien. Met ongeveer 20% werktijd, verdeeld over twee personen, was het een uitdaging om voldoende aandacht te besteden aan het project naast de vele andere taken en opdrachten. Ook misten ze soms wat opvolging en ondersteuning vanuit de bredere organisatie. De verbindingsambassadeurs hadden ook onvoldoende tijd om zich kenbaar te maken bij alle jeugdverenigingen. Wel groeide er een goede en duurzame samenwerking met JOS vzw die als ondersteuner van het jeugdwerk een intermediaire rol opnam. Via JOS vzw kon Groep INTRO verschillende vormingen geven aan jeugdwerkingen. Ook groeide er een samenwerking tussen VDS en Groep INTRO om meer jongeren de kans te geven om deel te nemen aan een animatorcursus.
